

MCMXXII
VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO SENATAS

NUTARIMAS DĖL PROF. VAIDOS KAMUNTAVIČIENĖS KANDIDATŪROS SIMONO DAUKANTO VARDINEI PREMIJAI TVIRTINIMO

2023 m. lapkričio 30 d. Nr. SEN-N-30
Kaunas

Vadovaudamasis Vytauto Didžiojo universiteto (toliau – VDU) Statuto II skyriaus antrojo skirsnio 30.20 punktu Senatas **n u t a r i a** teikti

kandidate Lietuvos mokslų akademijos Simono Daukanto vardinei premijai Humanitarinių mokslų fakulteto Istorijos katedros prof. VAIDĄ KAMUNTAVIČIENĘ už Lietuvos moterų vienuolynų tyrimus: benediktinės, bernardinės ir kotrynietės.

Dešimtmetį mokslinės veiklos (2012–2023 m.) prof. Vaida Kamuntavičienė paskyrė Lietuvos moterų vienuolynų istoriniams tyrimams. Per šį laikotarpį šia tema buvo išleistos trys solidžios mokslo monografijos (Kamuntavičienė V., *Kauno benediktinių vienuolyno tyrimai*, t. 1, Kauno benediktinių vienuolyno istorija XVII–XX a. pradžioje, Kaunas: VDU, 2016, 408 p.; Kamuntavičienė V., *Krakių kotrynietė vienuolynas: nuo dievotų bendruomenės iki Lietuvos kotrynietė provincijos*, Kaunas: VDU, 2019, 494 p.; Kamuntavičienė V., Vasiliauskienė A., *Sugrįžusi atmintis. Kauno bernardinų istorija ir vienuolyno ansamblis XVI a. pab. – XIX a.*, Kaunas: VDU, 2023, 432 p.) ir apie 30 mokslo straipsnių Lietuvoje bei užsienyje. Anglų ir lenkų kalbomis publikuoti straipsniai pristato tyrimus tarptautinei bendruomenei (Kamuntavičienė V., *The Founding of the Convent of the Congregation of St Catherine in Kraków in the 17th Century*, *Lithuanian Historical Studies*, 22, 2018, pp. 1-27; Kamuntavičienė V., *Filia katarzynek z Braniewa na Żmudzi: Klasztor katarzynek w Krokach w XVIII w.* *Zapiski Historyczne*, 2019, t. LXXXIX, z. 2, p. 33-56; Kamuntavičienė V., *Problem języka w klasztorze sióstr katarzynek w Krokach w I połowie XX wieku*, *Acta Baltico Slavica*, 2019, t. 43, p. 1–22; Kamuntavičienė V., *Microhistorical approach to Church history: secret life of the Sisters of St Catherine in Soviet Lithuania (1948-1988)*, *Penser l'histoire religieuse au XXIe siècle. Thinking about religious history in the 21st century*, Lyon: Édité par le Laboratoire de Recherche Historique Rhône-Alpes, 2020, pp. 19-30; Kamuntavičienė V., *Catholic Women and Religious Life in an Early Modern Lithuanian Town: The Case of Kaunas*, *Chrétiens et Sociétés xvie-xxie siècles*, nr. 28: Genre et religion, 2021, p. 9-23; Kamuntavičienė V., *The Book of Miracles of the Bernardines of Minsk*, *Journal of Belarusian Studies*, 2022, vol. 12, p. 1-18.)

Ši mokslinė atliko fundamentinius 1618 m. funduoto Kauno bernardinų, 1624 m. – Kauno benediktinių ir 1645 m. – Krakių kotrynietė vienuolynų istorinius tyrimus. Visų pirma, tai profesionalus darbas su autentiškais rankraštiniais šaltiniais lenkų, lotynų, vokiečių,

italų, lietuvių ir kt. kalbomis, surastais Lietuvos, Lenkijos ir Italijos archyvuose, bandymai surinkti maksimalias žinias apie fundatorius, fundavimo aplinkybes, kiekvienos vienuolijos savitumus, nulemtus skirtingų jose naudotų regulų, sudarytos tose vienuolynuose gyvenusių vienuolių biogramos, atliktas kolektyvinės biografijos tyrimas, nustatyti kiekvieno vienuolyno santykiai su artimiausia aplinka, poveikis visuomenei, atlikti palyginamieji tyrimai su kitais vienuolynais, išryškintos bendros LDK moterų vienuolynų istorijos tendencijos. Monografijų prieduose publikuojami svarbiausi šaltiniai originalo kalbomis – kotryniečių regula, fundaciniai dokumentai ir pan.

Ligi šių tyrimų apie šias vienuolijas ir vienuolynus istoriografijoje buvo tik labai menkos ir neretai klaidingos žinios, monografijose patikslintos fundacijų datos, atskleistos vienuolių kasdieninio gyvenimo ypatybės, ekonominė padėtis, švietėjiška veikla kuriant mergaičių mokyklas, etc. Šie trijų atvejų tyrimai pasirinkti neatsitiktinai. Bernardinės ir benediktinės buvo pačios populiariausios vienuolijos LDK laikais, o Žemaitijoje funduotos kotrynietės išsiskyrė ankstyvųjų naujųjų laikų visuomenę praaugusia regula, nenumačiusia griežtos klauzūros. Kotryniečių istorija tęsiama iki pat 1988 m., parodomas slaptas vienuolių gyvenimas sovietinėje Lietuvoje. Šių moterų vienuolių tyrimai leidžia gerai suvokti ne tik moterų vienuolynų situaciją, materialinę ir dvasinę gyvenimą, bet ir apskritai padeda pažinti moterų padėtį Lietuvoje. Tyrimas novatoriškas tuo, kad gvildinama Lietuvos moterų istorijos tema pateikiama Vakarų istoriografijos, feminizmo studijų kontekste, Lietuvos vienuolių padėtis lyginama su atvejais Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje, Lenkijoje ir kt.

Prof. V. Kamuntavičienė, greta istorinių tyrimų, inicijavo ir Kauno benediktinių bei bernardinių vienuolynų ansamblių meno tyrimus, kuriuos atliko Aušra Vasiliauskienė, tapusi knygos apie bernardines bendraautore. Tai rodo prof. V. Kamuntavičienės gebėjimus burti įvairių sričių mokslininkus, vadovauti mokslo projektams, kurie pasiekia aukštų rezultatų.

Manome, kad prof. Vaidos Kamuntavičienės atlikti darbai yra ypatingai reikšmingi tiriant Lietuvos moterų vienuolijas bei vienuolynus ir už jos žymų indėlį ji yra verta Lietuvos mokslų akademijos Simono Daukanto vardinės premijos.

Senato pirmininkas

Ričardas Krikštolaitis